روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران

جام جم

چهارشنبه ۲۶ دی ۱۴۰۳ | ۱۴ رجب ۱۴۴۶
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۶۹۵۸
Wednesday | Junuary 15 | 2025

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

تهران جاندارد!

سالانه حدود ۲۰۰ هزار نفر به تهران مهاجرت می‌کنند

بحث بر سر انتقال پایتخت هنوز داغ است اما به‌شکل جالبی بیشتر از چرایی مطرح‌شدن این مساله، موضوع پایتخت احتمالی و جایگزین تهران است که مورد توجه قرار گرفته. در این میان اما کمتر به موضوع چالش‌های جمعیتی تهران پرداخته شده است؛ دیروز اما استاندار تهران در میانه حرف‌هایش به آمارهایی اشاره کرد که به‌نوعی می‌تواند هشدارآمیز باشد. او گفته سالانه ۲۰۰ هزار نفر به جمعیت تهران اضافه می‌شوند و این درحالی است که تهران خیلی بیشتر از ظرفیت‌های منابع خود پذیرای سکونت شده است. حال می‌دانیم جمعیتی بین ۲ تا ۳ میلیون نفر روزانه به‌علت تمرکز شدید امکانات وارد تهران شده و خدمات می‌گیرند درحالی که سرانه‌ای که این جمعیت مصرف می‌کنند، در هیچ محاسبه‌ای لحاظ نمی‌شود. برداشت‌های بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی، استان تهران را که تراکم جمعیتی آن ۱۹ برابر کل کشور است، با چالش جدی فرونشست زمین مواجه کرده به‌طوری‌که متوسط جهانی فرونشست زمین بین ۲ تا ۴ میلیمتر است اما در برخی مناطق استان تهران تا ۳۶ سانتی‌متر فرونشست نیز گزارش شده است اما تهران هنوز هم مقصد اولیه مهاجرت‌های داخلی است. هنوز هم براساس آمارها کسانی که قصد ترک دیار خود می‌کنند، گزینه‌ای بهتر از تهران برای زندگی ندارند. تمرکز امکانات و کار و شغل و درآمد، همگی باعث شده تهران را به‌چشم یک سکوی پرش برای زندگی ایده‌آل‌تر نگاه کنند، در حالی‌که حالا این شهر دیگر فضایی برای توسعه ندارد. طی نیم‌قرن گذشته با کاهش میزان مرگ و میر و افزایش امید به زندگی از یک‌سو و رسیدن میزان باروری کل به زیر سطح جانشینی، مهاجرت‌های داخلی به‌عنوان یکی از تعیین‌کننده‌های مهم تغییرات جمعیتی در تقسیم‌بندی‌های استانی و شهرستانی شناخته می‌شود.

یافته‌های پژوهش‌های صورت‌گرفته نشان می‌دهد طی ۳ دهه اخیر، سالانه به‌طور متوسط حدود یک میلیون نفر در داخل مرزهای کشور جابه‌جا شده‌اند و مهاجرت عمدتا از مناطق کمتر توسعه‌یافته به مناطق توسعه‌یافته اتفاق افتاده است. در دهه‌های گذشته، بر میزان مهاجرت‌های شهربه‌شهر افزوده و از میزان مهاجرت‌های روستابه‌روستا کاسته شده است. مهاجرت روستابه‌شهر نیز با کاهش مداوم روبه‌رو بوده است. مهاجرت‌ها در دامنه سنی ۲۰ تا ۳۴ سالگی اتفاق افتاده است.

با کاسته‌شدن از میزان مهاجرت‌های درون‌استانی و درمقابل افزایش مهاجرت بین‌استانی، از نقش فاصله در پیشگیری از مهاجرت کاسته شده است. از سویی مهاجرت‌های طول عمر نیز طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵ افزایش یافته و نسبت این افزایش در جمعیت‌های شهری بیشتر از روستایی بوده است.

تراکم جمعیتی مراکز استان‌ها (تعداد نفر در هر هکتار)

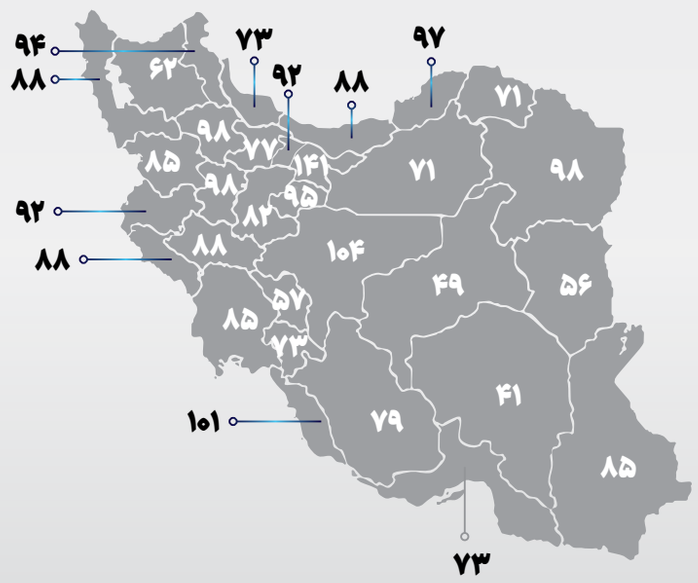

روند تغییرات الگوهای مهاجرت داخلی برحسب شهری / روستایی طی سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۹۵

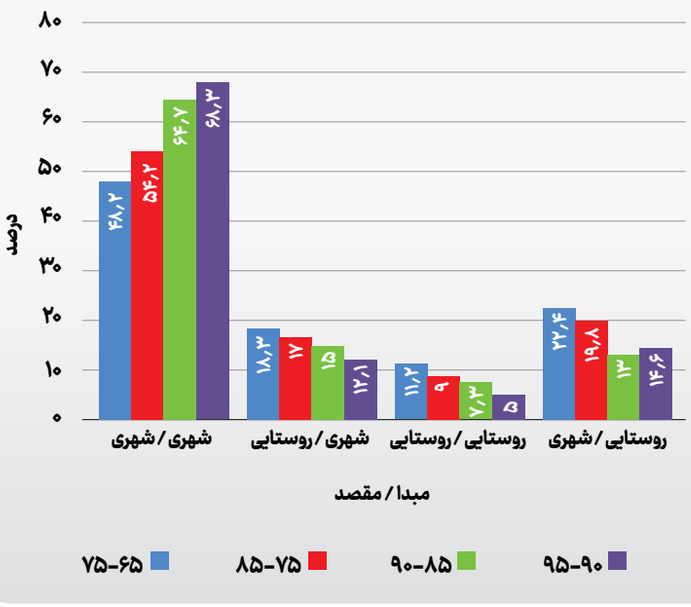

پیشخوان

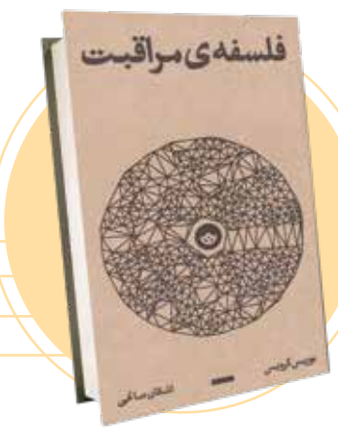

یک الزام اخلاقی!

درباره «فلسفه مراقبت»؛ یک بررسی پدیدارشناختی درباره مراقبت

نویسنده: بوریس گرویس
مترجم: اشکان صالحی
نشر: بان
سال انتشار: ۱۴۰۳

«فلسفه مراقبت» کتابی جذاب درباره مفهوم مراقبت از منظر فلسفی است. بوریس گرویس، فیلسوف، منتقد هنری و نظریه‌پرداز برجسته، بینش عمیق خود را در مورد این جنبه اساسی وجود انسان با ما به اشتراک گذاشته است. این کتاب به ابعاد مختلف مراقبت می‌پردازد و پیامدهای آن را برای افراد، جامعه و زمینه وجودی گسترده‌تر بررسی می‌کند. گرویس با قراردادن مفهوم مراقبت در بطن سنت‌های تاریخی و فلسفی آغاز می‌کند و سیر تحول آن را از دوران باستان تا تفکر معاصر دنبال می‌کند. او بررسی می‌کند که چگونه مراقبت در فرهنگ‌ها و دوره‌ها، از مراقبت از خود در فلسفه یونان باستان گرفته تا اخلاق مسیحی در مراقبت از دیگران و تمرکز اخیر بر مراقبت در نظریه‌های فمینیستی و پست‌مدرن، به‌طور متفاوتی درک و ارزش‌گذاری شده است. این رویکرد تاریخی، زمینه‌ای غنی برای تحقیقات فلسفی خود گرویس فراهم می‌کند. محور کار گرویس این ایده است که مراقبت شرط اساسی زندگی انسان است. او استدلال می‌کند که مراقبت فقط یک الزام اخلاقی یا یک عمل اجتماعی نیست، بلکه یک ضرورت وجودی است؛ مراقبت یعنی تعامل با دنیا و دیگران به‌گونه‌ای که ارزش و پیچیدگی ذاتی آنها را تصدیق کند. گرویس پیشنهاد می‌کند که این تعامل برای شکل‌گیری هویت و جامعه ضروری است.

درجهت عکس

عکس: طاهره رخ‌بخش/ایسنا

به تماشای آب‌های سپید

زمستان‌گذرانی فلامنگوها در دریاچه مهارلوی شیراز باعث شکل‌گرفتن این تصویر زیبا شده است، تصویری از حیات وحش ایران که باید اعتراف کنیم دل‌مان برای تماشایش تنگ شده بود. پرندگانی به‌تماشای آب‌های سپید رفته‌اند!

حیات‌وحش

نجات بچه‌گوریل

یک بچه‌گوریل ۵ ماهه در یک جعبه در یک پرواز ماه گذشته هواپیمایی ترکیش ایرلاینز از نیجریه به تایلند کشف شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

یک گرگ در یخچال!

ورود حیوانات وحشی به شهرها دارد به مراحل تازه‌ای می‌رسد. مثل پیداشدن کایوت وحشی در یخچال فروشگاهی در آمریکا.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

زیرگیری صهیونیستی

رسانه‌های عبری با پخش این ویدئو اعلام کردند یک خودروی پلیس رژیم صهیونیستی اقدام به زیرگیری عابر پیاده در شهر یافا کرد.

کیوآرکد را اسکن کنید

ورزش

ضربه سر خوابیده!

ضربه سر عجیب می‌هایلو ایوانوویچ در جریان برتری سه برصفر میلوال برابر داگنم وردبریج، حسابی مورد توجه قرار گرفته است!

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

توهم بازیافت!

چه‌مقدار از زباله‌های پلاستیکی جهان بازیافت می‌شوند؟

چالش پلاستیک به‌نظر می‌رسد چالش لاینحلی برای جامعه جهانی باشد. مصداق آن اینکه ایالات متحده، بزرگترین آلوده‌کننده پلاستیک جهان، تنها ۵ درصد از زباله‌های پلاستیکی خانگی خود را بازیافت می‌کند. در سرتاسر جهان، وضعیت کمی بهتر است اما ۹۱ درصد از زباله‌های پلاستیکی هنوز سوزانده یا دفن و یا سوءمدیریت می‌شوند و به‌عنوان مثال در اقیانوس ریخته می‌شوند. سیستم‌های بازیافت به‌شکل واضحی ناقص و بیشتر پلاستیک‌ها هم ناسازگار هستند و مرتب‌سازی را پرهزینه و ناکارآمد می‌کنند.

به‌طور خلاصه، بیشتر محصولات به‌صورت پلاستیکی ساخته می‌شوند و هنگامی که به پایان سودمندی خود می‌رسند، استفاده مجدد از آنها دشوار است. امروزه، جهان با بحران آلودگی پلاستیک درگیر است به طوری‌که گونه‌های بسیاری از آن در سرتاسر کره خاکی پراکنده شده است. وجود زباله‌های پلاستیکی ۸۴ درصد لاک‌پشت‌های دریایی، ۴۴ درصد پرندگان دریایی و ۴۳ درصد از کل آبزیان را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد و ازطرفی ۲۶۷ گونه از پستانداران را دچار خفگی و سایر شرایط بحرانی می‌کند. با این حال، برای رهایی از بحران، باید بیشتر به فرآیندهایی برای تامین نیازهای انسانی متکی بود و درغیر این صورت، روزی فرامی‌رسد که هیچ ردپایی از انسان روی زمین باقی نماند. در فرآیندهای بازیافت، معمولا برای تجزیه مواد پلاستیکی به مواد رزینی قابل استفاده مجدد، از زباله‌سوز و سایر تجهیزات استفاده می‌شود. گرچه این فرآیند در به‌حداقل‌رساندن استفاده از پلاستیک‌های جدید مؤثر بوده است اما این‌کار بی‌خطر نیست.

یک مشکل اساسی در این فرآیند این است که کالاهای مختلف پلاستیکی اغلب با هم سازگار نیستند. این چالش بدان‌معنی است که شما همیشه نمی‌توانید وسایل پلاستیکی بازیافتی را در یک فرآیند مخلوط کنید. جداسازی دستیِ پلاستیک ضروری است.

پلاستیک‌های بازیافتی معمولا بعد از گذراندن مراحل بازیافت دیگر مثل قبل با کیفیت نیستند. بنابراین بسیاری از کالاهای ساخته‌شده از پلاستیک‌های بازیافتی، برای بار دوم قابل بازیافت نیستند. به‌علاوه، پتانسیل مسمومیت باعث می‌شود ظرف‌های خاص پلاستیکی قابل بازیافت نباشد.

به‌دلیل احتمال وجود باکتری، نمی‌توانید از پلاستیک بازیافتی برای ایجاد ظروف غذا یا بسته‌بندی استفاده کنید. ظروف پلاستیکی که برای ذخیره مواد مضر مانند سموم دفع آفات استفاده می‌شود، به‌دلیل خطرات موجود قابل بازیافت نیستند.

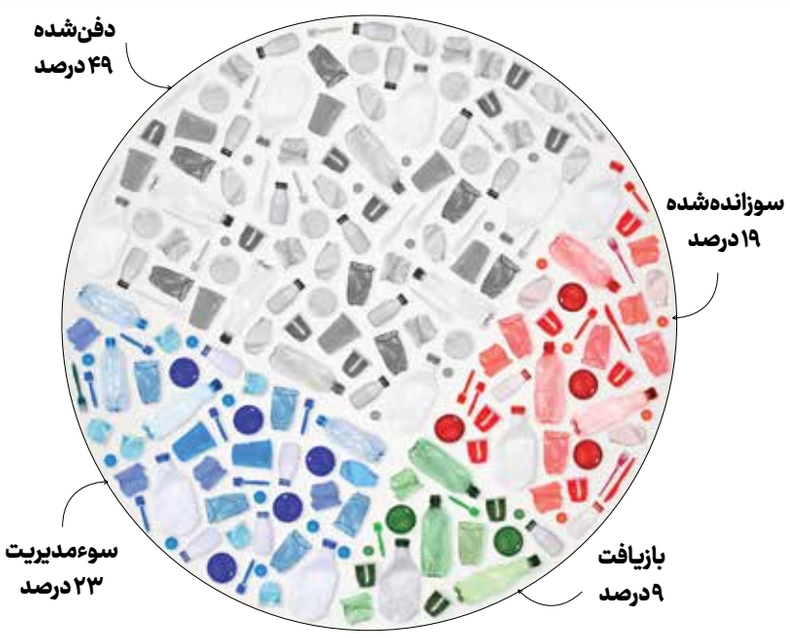

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۴	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۳۰
غروب آفتاب: ۱۷:۱۴	اذان صبح فردا: ۰۵:۴۵
اذان مغرب: ۱۷:۳۴	طلوع خورشید فردا: ۰۷:۱۳

امروز در تاریخ

- سالمرگ حسین محب‌اهری، بازیگر/ ۱۳۹۷
- زادروز جواد افشار، کارگردان/ ۱۳۴۷

حکمت

امام علی(ع): پارسایی آن نیست که تو مالک چیزی نباشی، آن است که چیزی مالک تو نباشد./ نهج‌البلاغه

واحه

رفعت ایوان اجلال تو را دید آفتاب
زان همی‌زد خنده در هر صبحگه بر آسمان/ فرصت شیرازی

شمیم رحمت

- پیامبر اکرم ﷺ

علی با حق و حق با علی است، و بر محور او می‌گردد./ معانی‌الاخبار

مشق عشق

- وصیت‌نامه شهید محمدحسین آزمون

«بیایید قدر این عمر کوتاه خود را بدانید و خود را آماده سفر کنید، توشه و آذوقه و وسایل سفر را بردارید که آنجا هیچ چیز به درد نمی‌خورد. مبادا گول دنیا و زرق و برقش را بخورید که اگر گول بخورید، الحق بیچاره و بدبختید.»

یادداشت

علی‌اکبر اشعری/ پژوهشگر و تحلیلگر

یک پیشنهاد به رئیس جمهور محترم

رئیس‌جمهور ما در سفر و حضر عموما با استناد به آیات قرآن و روایات نهج‌البلاغه دو نکته را با مردم در میان می‌گذارند. نخست دعوت به کنارگذاشتن اختلافات و دوم همکاری در اداره امور؛ اما در مورد اول توجه ایشان را به این نکته جلب می‌کنم که مردم ما عموما با هم اختلاف و نزاعی ندارند، البته تفاوت سلیقه دارند که آن هم امری طبیعی است و در هر زمان به‌اقتضای شرایط و موقعیت، مانند شرکت در انتخابات ظهور و بروز پیدا می‌کند. بحمدا... تاکنون انتخابات ما جز در مواردی بسیار اندک که از شمار انگشتان دست هم بیرون نیست، شاهد نزاع بین مردم نبوده که این حاکی از همگرایی ملی و دینی مردم کشور ما است. اختلاف که گاه به مرحله نزاع هم کشیده می‌شود، عمدتا بین سیاسیون و خودحق‌پنداری آنهاست. بنابراین توصیه مردم به خودداری از اختلاف نه‌تنها موردی ندارد، بلکه ممکن است این شائبه را به‌وجود بیاورد که لابد مردم با هم اختلاف دارند که رئیس‌جمهور این‌قدر روی آن اصرار دارند. و البته این دادن یک نشانی غلط به آنهایی هم هست که وحدت ملت ایران را برنمی‌تابند و به‌دنبال ایجاد رخنه در صفوف مردم هستند.

اما در مورد دوم که فراخوان مردم به مشارکت در سازندگی است، که امر بسیار مطلوبی هم هست، نیاز به فراهم‌آوردن مقدمات و زمینه مشارکت دارد که البته مسئولیت این فراهم‌آوری متوجه دولتمردان است. شاید مناسب باشد که رئیس‌جمهور محترم به‌عنوان یک تکلیف، همه وزارتخانه‌ها و سازمان‌های زیرمجموعه دولت و حتی به‌اعتبار مسئولیتی که در قبال قانون اساسی دارد، سایر نهادها را مکلف کنند تا هریک به‌اقتضای ماموریت خود در یک بازه زمانی معین، طرحی برای زمینه‌سازی حضور و مشارکت اقشار مختلف مردم در سازندگی و پیشرفت کشور را فراهم آورند.